

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΓΙΑ ΑΜΕΣΗ ΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

26 Ιουλίου 2014

ΓΙΑ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Έλια Παφίτη 99365414

Η διεπιστημονική ομάδα του «**BrEaST start in life**» ανακοινώνουν τα ευρήματα ερευνητικού προγράμματος με θέμα το βαθμό εφαρμογής της πολιτικής των «10 βημάτων» για επιτυχή θηλασμό στα μαιευτήρια της Κύπρου. Το 18μηνης διάρκειας πρόγραμμα, το οποίο αποτελεί προϊόν εταιρικής συνεργασίας μεταξύ του Παγκύπριου Συνδέσμου Μητρικού Θηλασμού – «Δώρο Ζωής» (ΜΚΟ) και του Τμήματος Νοσηλευτικής του ΤΕ.ΠΑ.Κ, έχει σκοπό την προαγωγή του θηλασμού μέσω γεφύρωσης γνώσης και πρακτικής στη χώρα μας και χρηματοδοτείται από τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Μηχανισμό, EEA Grant Funds και την Κυπριακή Δημοκρατία μέσω του ταμείου για Μη Κυβερνητικούς Οργανισμούς.

Η πολιτική των «10 βημάτων» του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και της UNICEF (1989) αφορούν σε πρότυπα καλών πρακτικών από τα μαιευτήρια με στόχο την επιτυχή εγκαθίδρυση και συνέχιση του μητρικού θηλασμού, η αποτελεσματικότητα των οποίων υποστηρίζεται από πληθώρα ερευνητικών δεδομένων. Τα βήματα συμπεριλαμβάνουν μεταξύ άλλων τη διαμόρφωση πολιτικής από το μαιευτήριο και την εκπαίδευση του προσωπικού, την έγκαιρη έναρξη του θηλασμού και τη δερματική επαφή («skin-to-skin»), τη συγκατοίκηση μητέρας-νεογνού («rooming-in»), την επίδειξη της ορθής τεχνικής και, φυσικά, τον αποκλειστικό θηλασμό σύμφωνα με τη ζήτηση, χωρίς συμπληρώματα και την αποφυγή τεχνητών θηλών και πιπίλων. Οι WHO/UNICEF καθιέρωσαν από το 1991 τη Διεθνή Πρωτοβουλία «*Baby-friendly Hospitals*», με βάση την οποία απονέμεται ο τίτλος «*Νοσοκομείο Φιλικό προς τα Βρέφη*» στα μαιευτήρια που εφαρμόζουν τα «10 βήματα». Μέχρι σήμερα, ο συγκεκριμένος τίτλος έχει απονεμηθεί σε πάνω από 20000 μαιευτικές μονάδες ανά το παγκόσμιο, στις οποίες δεν συμπεριλαμβάνεται κάποιο μαιευτικό ίδρυμα της χώρας μας.

Η Ευρωπαϊκή μελέτη Περιγεννητικής Υγείας της EuroPeristat, στην οποία συμμετείχε με στοιχεία και η Κύπρος, δείχνει τη χώρα μας να εμφανίζεται στις χαμηλότερες θέσεις ως προς το ποσοστό των μητέρων που θήλασαν αποκλειστικά κατά τις πρώτες 48 ώρες, ενώ παράλληλα η Κύπρος φαίνεται να διεκδικεί η πρωτιά στα ποσοστά καισαρικών τομών. Πέραν απ' αυτά τα στοιχεία, δεν υπάρχουν άλλα ερευνητικά

δεδομένα ούτε σε σχέση με τις πρακτικές των μαιευτηρίων ούτε σε σχέση με τη συνέχιση και αποκλειστικότητα του θηλασμού πέραν των πρώτων 48 ωρών.

Στο πλαίσιο της μελέτης **BrEaST start in life**, ερευνητές-πεδίου επισκέφτηκαν για περίοδο 8-10 εβδομάδων όλα τα δημόσια και 29 (από τα 35) ιδιωτικά μαιευτήρια της Κύπρου. Η συμμετοχή των μαιευτηρίων όσο και των ίδιων των μαμάδων ήταν εθελοντική και ανώνυμη. Η μελέτη κατέγραψε την εμπειρία των μαμάδων όσο και την άποψη των επαγγελματιών υγείας ως προς την εφαρμογή των 10 βημάτων στη βάση του επίσημου ερωτηματολογίου των WHO/UNICEF που χρησιμοποιείται για σκοπούς αυτοαξιολόγησης των «Φιλικών προς τα βρέφη Νοσοκομείων». Στη μελέτη συμμετείχε με υψηλό ποσοστό ανταπόκρισης διαδοχικό δείγμα 568 μητέρων, όπως επίσης και 234 μαιών-νοσηλευτριών οι οποίες εργάζονταν για τουλάχιστον 6 μήνες σε αυτές τις κλινικές.

Στο δείγμα της μελέτης, δυο στις τρεις γεννήσεις προέρχονταν από τον ιδιωτικό τομέα, κάτι που είναι σε συμφωνία με επίσημα στατιστικά στοιχεία, ενώ αξίζει να σημειωθεί ότι κοινωνικό-δημογραφικό προφίλ των μητέρων διέφερε σημαντικά μεταξύ δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Για παράδειγμα, ενώ το 60% των μητέρων στα ιδιωτικά μαιευτήρια ήταν απόφοιτες τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, το αντίστοιχο ποσοστό στο δημόσιο δεν ξεπερνούσε το 40%. Στα δημόσια μαιευτήρια, 1 στις 3 μητέρες ήταν μη κυπριακής καταγωγής ενώ το αντίστοιχο ποσοστό στον ιδιωτικό τομέα ήταν μόλις 16%. Διαφορά μεταξύ δημοσίων και ιδιωτικών μαιευτηρίων υπήρχε και ως προς το ποσοστό καισαρικών τομών, το οποίο κρίνεται γενικότερα ως ιδιαίτερα υψηλό. Μια στις 2 μητέρες στο δείγμα από τα δημόσια μαιευτήρια έφεραν στον κόσμο το παιδί τους με φυσιολογικό τοκετό, ενώ στον ιδιωτικό τομέα το ποσοστό δεν ξεπερνούσε το 37.3%.

Με βάση τις απαντήσεις των ίδιων των μητέρων, η αυτοπεποίθησή τους σε θέματα θηλασμού δεν ήταν υψηλά επίπεδα, ειδικότερα για όσες ήταν το πρώτο τους παιδί. Η εφαρμογή των 10 βημάτων στα Κυπριακά μαιευτήρια εμφανιζόταν αποσπασματική, με κάποιες εξαιρέσεις ως προς συγκεκριμένες πτυχές όπως, για παράδειγμα, η ενημέρωση και παροχή πρακτικής βοήθειας από το προσωπικό. Ενδεικτικό είναι το γεγονός ότι μόνο 2 στις 10 μητέρες θήλασαν αποκλειστικά κατά την παραμονή τους στο μαιευτήριο, ενώ 1 στις 10 δεν θήλασε καθόλου. Παράλληλα, μόνο 1 στις 4 μητέρες απάντησε θετικά σε σχέση με την δερματική επαφή (skin-to skin) με το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα να παρουσιάζουν παρόμοια ποσοστά. Στο ερώτημα «εάν το μωρό βρισκόταν συνεχώς με την μητέρα», η εικόνα ήταν κάπως καλύτερη στα δημόσια μαιευτήρια (γύρω στο 60%) απ' ό,τι στα ιδιωτικά όπου μόνο 1 στις 5 μητέρες απαντούν θετικά. Ως

προς το θηλασμό με βάση τη ζήτηση – δηλαδή, *όποτε και για όση ώρα χρειάζεται*, μόνο οι μισές περίπου μαμάδες δήλωσαν ότι τους δόθηκαν οι σχετικές συμβουλές ενώ σε 43% των νεογνών δόθηκε πιπίλα, με το ποσοστό να εμφανίζεται διπλάσιο στα ιδιωτικά μαιευτήρια (53.8%) συγκριτικά με τα δημόσια (24.4%). Τέλος, μόνο 1 στις 4 μαμάδες δήλωσαν ότι τους δόθηκαν συμβουλές σε σχέση με την παροχή βοήθειας μετά το εξιτήριο από την κλινική, κάτι που ίσως δεν ξαφνιάζει λόγω της έλλειψης πολιτικών και δράσεων στήριξης του θηλασμού στην κοινότητα. Από την άλλη, αποτελεί ιδιαίτερα θετική ένδειξη συμμόρφωσης των Κυπριακών Μαιευτηρίων με τον Διεθνή Κώδικα Εμπορίας Υποκατάστατων Μητρικού Γάλακτος το γεγονός ότι 76,8% των μαμάδων δήλωσαν πως δεν τους χορηγήθηκαν ενώσω στη κλινική φυλλάδια ή τρόφιμα που να προωθούν υποκατάστατα μητρικού γάλακτος.

Παρόμοια εικόνα ως προς την εφαρμογή των βημάτων σκιαγραφείται μέσα από τις απαντήσεις του προσωπικού, αφού τα αποτελέσματα όχι μόνο δεν έρχονται σε αντιπαράθεση με τις απαντήσεις των μαμάδων, αλλά εμφανίζουν εντυπωσιακή συμφωνία. Με βάση την αυτοαξιολόγηση του προσωπικού των κλινικών, υψηλότερα ποσοστά συμμόρφωσης φαίνεται να συγκεντρώνουν οι πτυχές που αναφέρονται σε θέματα ενημέρωσης και παροχής βοήθειας. Αντιθέτως, η σημασία της δερματικής επαφής, της χορήγησης συμπληρωμάτων, της αποφυγής πιπίλων και σίτισης με φιάλες είναι ζητήματα τα οποία φαίνεται να τυγχάνουν λιγότερης προσοχής. Ιδιαίτερα ενδεικτικό όμως είναι το γεγονός ότι τα χαμηλότερα ποσοστά συμμόρφωσης στα 10 βήματα με βάση την άποψη του προσωπικού συγκεντρώνουν θέματα πολιτικής των μαιευτηρίων αλλά και εκπαίδευσης του προσωπικού, τα οποία μπορούν να θεωρηθούν ως προϋπόθεση για την επιτυχή εφαρμογή όλων των υπόλοιπων βημάτων.

Τα υψηλότερα ποσοστά μητρικού θηλασμού παρατηρηθήκαν στην επαρχία Λευκωσίας (93% στις πρώτες 48 ώρες) αν και το ποσοστό του αποκλειστικού θηλασμού δεν ξεπερνούσε το 21%. Τα ποσοστά αποκλειστικού θηλασμού εμφανίζονται γενικότερα κάπως υψηλότερα στο δημόσιο τομέα. Η επαρχία Πάφου παρουσιάζει τα χαμηλότερα ποσοστά, αφού μόνο 69.5% έχουν θηλάσει κατά τις 48 πρώτες ώρες ενώ το ποσοστό αποκλειστικού θηλασμού δεν ξεπερνούσε το 10%. Ακολουθεί η Επαρχία Λάρνακας.

Πέραν από την αξιολόγηση του βαθμού εφαρμογής της πολιτικής των «10 βημάτων» και την εκτίμηση αναγκών, στόχος της μελέτης ήταν και η διερεύνηση των πρακτικών σίτισης σε βάθος χρόνου, με στόχο την εκτίμηση της συνέχισης του θηλασμού μετά το εξιτήριο. Γι' αυτό το σκοπό, στο πλαίσιο της μελέτης υπήρξε τηλεφωνική επικοινωνία με τις μητέρες μέχρι και τον 6 μήνα της ζωής του παιδιού. Αυτή η πτυχή της

μελέτης βρίσκεται σε εξέλιξη, αλλά τα πρώτα στοιχεία, αν και αναφέρονται μόνο στην Επαρχία Λευκωσίας, δεν είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικά. Το ποσοστό των μητέρων που θήλαζαν καταγράφει μια απότομη μείωση από 92,6% ενώσω στην κλινική στο 41% ήδη από τον πρώτο μήνα της ζωής του παιδιού και 28,9% τον τέταρτο μήνα. Βέβαια, τα ποσοστά του αποκλειστικού θηλασμού είναι ήδη χαμηλά από τις πρώτες κιόλας 48 ώρες (22,5%) ενώ μόνο 12% και 8% των μαμάδων φαίνεται να θήλαζαν αποκλειστικά το παιδί τους τον πρώτο και τον τέταρτο μήνα της ζωής του αντίστοιχα. Να σημειωθεί ότι ο Π.Ο.Υ συστήνει αποκλειστικό θηλασμό χωρίς οποιαδήποτε συμπληρώματα, συμπεριλαμβανομένου άλλων υγρών και τροφών, για τους πρώτους 6 μήνες της ζωής του παιδιού και συνέχιση του μέχρι τους 24 μήνες.

Τα πιο πάνω ευρήματα παρουσιάστηκαν σε εκδήλωση ενημέρωσης στις 27 και 30 Ιουνίου στο «Σπίτι της Συνεργασίας» στη Λευκωσία με τη συμμετοχή κοινού και επαγγελματιών υγείας αντίστοιχα, ενώ στο πλαίσιο της επικοινωνιακής παρουσίασης των κυριότερων ευρημάτων της μελέτης προς το ευρύ κοινό ετοιμάστηκε σχετικό ενημερωτικό φυλλάδιο (επισυνάπτεται). Το γενικό μήνυμα που προκύπτει άμεσα, τόσο μέσα από τα αποτελέσματα όσο και μέσα και από τις απόψεις των παρευρισκόμενων, είναι ότι όλοι μαζί – μαιευτική κλινική, προσωπικό, μητέρες και οικογένειες, μπορούμε, πάντα με τη στήριξη και ενεργότερη εμπλοκή όλων των αρμόδιων φορέων και της κοινωνίας ευρύτερα, να συμβάλουμε να μην συνεχίσει η χώρα μας να παραμένει στην χαμηλότερη θέση στην Ευρώπη όσον αφορά το μητρικό θηλασμό. Αρχίζοντας με την υιοθέτηση καλών πρακτικών στα μαιευτήρια μας, **μπορούμε καλύτερα!**

Περισσότερες πληροφορίες: www.breastfeeding-cyprus.com και www.cut.ac.cy/nur

-ΤΕΛΟΣ-

Παγκύπριος Σύνδεσμος Μητρικού Θηλασμού – «Δώρο Ζωής»

Ψαρών 19, Διαμ. 201, Έγκωμη

CY-2408 Λευκωσία, Κύπρος

T: 9936 5414, F: 2259 3600

www.breastfeeding-cyprus.org

nicosiabreastfeeding@cytanet.com.cy

Δωρεάν συμβουλευτική γραμμή μητρικού θηλασμού από το φρέσκο Γάλα Χαραλαμπίδης Κρίστης 8000 6262 (mama)